

УНІВЕРСІТЭТ

Пераможца V Нацыянальнага конкурсу друкаваных СМІ «Залатая літара» ў намінацыі «Найлепшая шматтыражная газета»

17 снежня 2010 года, № 20 (2036)

Чытайце ў нумары:

«АПТЭЧНАЯ ГРУПА»
ГЕОРГІЯ ФАЛЕВІЧА

Матэрыял пра мінскіх студэнтаў-падпольшчыкаў пад рубрыкай «Да 90-годдзя БДУ»

Стар. 2

АЭРАКАСМІЧНЫЯ
ДАСЛЕДАВАННІ

Распрацоўка НДІ прыкладных фізічных праблем імя А.Н. Сеўчанкі выкарыстоўваецца на Міжнароднай касмічнай станцыі

Стар. 3

РОКЕРЫ СУПРАЦЬ СІДУ

Пра перыпетыі папулярнага музычнага конкурсу «Рок-Пернікі»

Стар. 4

ПАДЗЕЯ

ВЯЛІКІ РЭЗАНАНС АД СХОДУ

У Мінску прайшоў IV Усебеларускі народны сход – адна з найважнейшых формаў народнаўладдзя ў краіне. Сваім меркаваннем аб гэтай знамянальнай падзеі мы напрасілі падзяліцца рэктар БДУ акадэміка Сяргея АБЛАМЕЙКУ, які быў дэлегатам ад Маскоўскага раёна сталіцы.

– Як адчувалі сябе ўдзельнікі мерапрыемства ў Палацы Рэспублікі?

– Настрой ва ўсіх быў добры, прыўзняты. І даклад прэзідэнта аб выніках развіцця краіны і планах на наступную пяцігодку вельмі моцна ўразіў. Пляны рэальныя, я б сказаў. Кіраўнік дзяржавы, у прыватнасці, адзначыў, што адукацыя і навука ў нас на добрым узроўні, але трэба яго падмацаць яшчэ вышэй. Таму сродкаў на гэтыя сферы будзе вылучацца больш. І мы сапраўды ўжо гэта адчулі па сумах, вызначаных на фундаментальныя і прыкладныя даследаванні на 2011 год. Відца істотны прагрэс.

Потым былі і іншыя выступоўцы, у тым ліку і ад вышэйшай школы. Яны выказалі цікавыя прапановы, якія былі абмеркаваны на пленарным пасяджэнні і на секцыях.

– **Аляксандр Лукашэнка назваў адукацыю стратэгічным рэсурсам і заклікаў сур'ёзна ўзяцца за яе якасць, напрыклад, у такіх кірунках, як сучасны менеджмент, фінансы, маркетынг. Ён таксама перакананы, што ў краіне неабходна мяняць структуру падрыхтоўкі спецыялістаў, арыентуючыся на запыты і патрэбы эканомікі. Рыхтаваць у першую чаргу праграмістаў, інжынера-тэхнічных і іншых запатрабаваных на рынку працы работнікаў. У БДУ, бадай, ужо пачаты пэўныя працэсы...**

– Сапраўды, БДУ робіць канкрэтныя крокі ў пашырэнні падрыхтоўкі спецыялістаў для Парка высокіх тэхналогій і ў цэлым для ІТ-

сферы. У нас у гэтым навучальным годзе былі адкрыты дзве спецыяльнасці: прыкладная інфарматыка і аэракасімічныя і радыё-электронныя інфармацыйныя сістэмы і тэхналогіі. Гэта даказвае, што мы разумеем значэнне ІТ-сферы і важнасць развіцця прыродазнаўчай адукацыі ўвогуле. У наступныя гады адкроем новыя спецыяльнасці ў фізікаў і біёлагаў, а таксама ажыццявім пэўнае ўнутранае пераамерыкаванне.

Другі важны напрамак – гэта, вядома, падрыхтоўка спецыялістаў у галіне маркетынгу, лагістыкі, бізнесу і г.д. Тут мы не стаім на месцы. Наш Інстытут бізнесу і менеджменту тэхналогій адкрыў у 2009 г. спецыяльнасць «Лагістыка». Эканамічны факультэт таксама павялічвае наборы па ўсіх маркетынговых і менеджарскіх напрамках. Гэта датычыцца і ДІКСТ і шэрагу іншых факультэтаў. У краіне наспела неабходнасць нароўні з класічнымі прыродазнаўчымі і гуманітарнымі напрамкамі адкрываць сучасныя спецыяльнасці, і тут трэба хутчэй рэагаваць і ўводзіць новыя прафесіі ў Адзіны тэрыфна-кваліфікацыйны даведнік Міністэрства працы і сацыяльнай абароны.

Па-трэцяе, мы плануем удасканаліваць сістэму павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі кадраў у гэтай сферы. У прыватнасці, ІБМТ адкрыў праграму МВА (бізнес-адміністраванне) на рускай і англійскай мовах, якая карыстаецца вялікай папулярнасцю, і мы будзем гэту справу пашыраць.

Усебеларускі народны сход. Рэктар БДУ акадэмік Сяргей Абламейка на пярэднім плане трэці справа

– **Якую ацэнку даў прэзідэнт беларускім рэаліям у сусветнай супольнасці?**

– Вы ведаеце, наша краіна ў цэлым паспяхова вытрымала выпрабаванне глабальным эканамічным крызісам. Беларусь развівалася вельмі добра ў 2000-я гады, кожны год у нас быў прырост ВУП у сярэднім 8%. Многія іншыя краіны таксама нядрэнна развіваліся, але крызіс выявіў, скажам так, слабыя і моцныя бакі розных эканамічных мадэляў. У свеце ўсяго каля 20 краін, якія дабіліся прыросту ВУП у складаным 2009 г. Беларусь – адна з нямногіх такіх краін: у нас летась аб'ём ВУП склаў 100,2%, у той час як большасць краін пайшлі ў мінус. Да прыкладу, у Латвіі было –15% ВУП. Беларусь на гэтым фоне выглядае годна, і ўжо сёлета плануецца рост ВУП

на 8% адносна папярэдняга года. Гэта даказвае правільнасць і ўстойлівасць беларускай мадэлі. Зразумела, што заўсёды хочацца большага. Але калі ўзяць агульную ацэнку развіцця краіны (у тым ліку і міжнародную), дзе выкарыстоўваецца паўтара дзясятка асноўных параметраў, то мы па пераважнай большасці пазіцый маем станоўчую дынаміку і выконваем усе планы.

Што тычыцца БДУ, то, як вынікае са справаздачы за 2006–2010 гг., прадстаўленай на вучоным савеце 30 лістапада, мы паступальна развіваліся, дамагаючыся штогадовага прыросту даходаў у сярэднім на 15%. Намечана і далей не зніжаць гэтых тэмпаў.

Гутарыў
Сяргей ШАФАЛОВІЧ

«Аптэчная група» Георгія Фалевіча

пісала зварот беларускага народа да Сталіна

Георгій Фалевіч (Жорж) – студэнт хімічнага факультэта Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта. У часы Вялікай Айчыннай вайны ў акупаваным Мінску разам з іншымі студэнтамі выпрацоўваў планы на барацьбе з фашысцкімі захотнікамі.

Арганізацыйныя сходы праходзілі найчасцей на кватэры Яўгена Ермалінскага, там адбываліся сустрэчы з вопытнымі падпольшчыкамі, абмяркоўваліся зводкі савецкага інфармацыйнага бюро, задачы і дзеянні. Паступова склаліся дзве падпольна-моладзевыя групы на чале з Яўгенам Ермалінскім (цэнтр знаходзіўся на базе садавіны і гародніны, вул. К. Лібкнехта, 43) і Георгіем Фалевічам (цэнтр знаходзіўся ў аптэцы №1, вул. Савецкая).

Першапачаткова Георгій Фалевіч працаваў на аптэчным складзе (вуліца Няміга), а потым уладкаваўся загадчыкам аптэкі №1, касірам там працавала Ніна Ярмоленка (студэнтка хімічнага факультэта БДУ). На працу вартуніка быў прыняты Дзмітрый Макееў, студэнт медінстытута. Месцазнаходжанне аптэкі было вельмі зручным: цэнтр горада, галоўная вуліца, насупраць Дома Урада, у суседнім доме знаходзілася гестапа – такое суседства не павінна было выклікаць ніякіх падазрэнняў. З цягам часу аптэка стала цэнтрам падпольнай групы, сюды пачалі прыходзіць знаёмыя, моладзь, якая раней вучылася ва ўніверсітэтах. Ужо ў верасні 1941 г. вызначыўся асноўны склад групы, на якую абавіраўся Георгій Фалевіч: Ніна Ярмоленка, Дзмітрый Макееў, Алік Суша. Крыху пазней з групай пачаў супрацоўнічаць Уладзімір Амелянюк, з якім Фалевіч быў знаёмы яшчэ па вучобе. Уладзімір вучыўся на журналіста і вельмі часта сустракаўся з Георгіем па грамадскіх справах. Пазней фашысты сталі называць іх «аптэчнай групай».

У аптэцы ўвесь час было шмат людзей (у адрозненне ад вуліц акупаванага Мінска), якія чакалі лекаў, і ў натоўпе падпольшчыкам прасцей было сустракацца. У Фалевіча таксама быў невялічкі пакой, які стаў яго кабінетам і дзе ён мог прымаць людзей. Каго прапускаў або не прапускаў да Жоржа, вырашала Ніна Ярмоленка. І тыя, хто прыходзіў да Георгія, ужо загадзя ведалі, што сустрэцца з ім можна, толькі звярнуўшыся да Ніны.

Падпольны цэнтр Георгія Фалевіча стаў месцам сустрэчы з партызанамі, сувязнымі і іншымі падпольшчыкамі. З аптэкі не аднойчы перапраўлялі перавязачныя матэрыялы і лекі ў партызанскія атрады, там жа, у касе, захоўваўся друкарскі шрыфт, які падпольшчыкі некалькі разоў на пачатку 1942 г. выносілі з Дома Урада і перадавалі ў партызанскія атрады праз Уладзіміра Амелянюка. Усю восень і зіму 1941–1942 гг. кабінет загадчыка аптэкі быў надзейным сховішчам для сувязных партызан, там захоўвалі бланкі хлебных картак, якія перадавалі для падпольшчыкаў і сямей партызан. Праз Вольгу Касцюк, якая працавала ў ДOME Урада, падпольшчыкі атрымлівалі бланкі пашпарту (аўсвайсаў), пропускі, каштоўныя матэрыялы.

У гэтай аптэцы быў напісаны ліст беларускага народа да Сталіна, які маці Уладзіміра Амелянюка перадала ў партызанскі атрад, а партызаны далей – у Маскву. Там жа Уладзімір чытаў тэксты ўлётка і артыкулаў,

якія ён сам складаў і якія пазней друкаваліся ў іншым месцы.

2 мая 1942 г. на кватэры, дзе жыў Уладзімір Амелянюк, 6 падпольшчыкаў упершыню змаглі пачуць па радыё голас Масквы.

Аднак гэта працягвалася нядоўга: пачаліся арышты. Адным з першых загінуў Уладзімір Амелянюк. 26 мая 1942 г. на адной з явак у аптэцы за ім сачылі, і калі ён выйшаў, то недалёка ад яе быў застрэлены ў спіну. Праз некалькі гадзін былі арыштаваныя Георгій Фалевіч, Ніна Ярмоленка, Дзмітрый Макееў і іншыя падпольшчыкі, якія знаходзіліся ў аптэцы. Пасля допыту Ніну Ярмоленку адпусцілі з прычыны адсутнасці доказаў. Толькі некаторыя змаглі пазбегнуць смерці, чым абавязаны Георгію Фалевічу, які пасля забойства Уладзіміра Амелянюка застаўся адным з кіраўнікоў групы.

Усё лета Георгія катавалі, каб атрымаць звесткі пра ўдзельнікаў падполля, адрасы месцаў збору, прозвішчы сувязных. Па аповедах відавочцаў, у турме і сутарэннях гестапа Георгій падчас допытаў і катаванняў нікога не выдаў, і, ведаючы, што яго жыццё ўжо нішто не ўратае, усё ўзяў на сябе і гэтым выратаваў іншых. З турмы праз наглядача, які дапамагаў зняволеным (па ўспамінах Ніны Ярмоленкі, яго звалі Іван), Фалевіч перадаў некалькі лістоў сваёй нявесце Ніне, якая таксама пэўны час знаходзілася ў турме. Гэтыя лісты напісаныя на вузкіх кавалках тканіны, якія ён адрываў ад сваёй бялізны. Зараз яны знаходзяцца ў Нацыянальным архіве Рэспублікі Беларусь. Самі вязні таксама праз наглядача Івана, які рызыкаваў жыццём, атрымлівалі лісты і перадачы.

У верасні 1942 г. Георгій Фалевіч быў расстраляны. Ён узнагароджаны ордэнам Айчыннай вайны II ступені (пасмяротна).

Л. 6 – 7. Ліст Г.Г. Фалевіча з фашысцкай турмы гор. Мінска Н.А. Ярмоленцы. 17 ліпеня 1942 года, пятніца. Мінская турма, камера 97.

Радасць мая!

Пачынаю пісаць сёння, скончу заўтра. Пачаў сёння таму, што мне не то сумна, не то зло нейкае напала. Крыўдна, прыкра, балюча. Вось людзі ходзяць па волі, дыхаюць паветрам, грэюцца на сонцы, працуюць, абдымаюць каханых, а я сядзі тут і думай, думай, думай!!! Ты на мяне лаешся за маркоту, мабыць, ты маеш рацыю, маркоціцца дрэнна. Але як жа не маркоціцца, калі знаходзішся ў такім становішчы.

Уяві сабе ўчорашні дзень (чацвер) да баланды прыйшлі 3 машыны, замкнулі вароты і пачалося, праз хвілін 40–50 прыняліся за наш паверх, адчыняюць дзверы і інш. З нашай камеры ўзялі аднаго старога. Уся гісторыя працягвалася больш за гадзіну. Ну, вось, падумай, якое? А тут яшчэ навіны, што мае старыя строяць дурня. Ды яшчэ страшна хочацца паліць, людзі паліць, а ты хвалюйся і прасі недапалак. Прыйшла твая перадача. Ваня нешта засоўвае мне, я думаў тытунь, хутчэй у кішэню, думаю – пакуру зараз. Запальніцу намацаў і пераклаў у іншай кішэню, расклаў перадачу і дастаю «тытунь» і о! жах! ледзь не пусціў у сцяну гэтую проклятую мазь, тым больш што не мне яна патрэбна, я каросты яшчэ не набраўся. Ну, хіба не прыкра? Ну, думаю, можа старога парадуюць. Аж не. Па перадачу хадзіў Арцер

... інш. паліць, дык вось, мой кошык нёс не Арцер!? Калі я даставілі ў камеру, там усё было перавернута і, зразумела, ніякага тытуню. А паліць ахвота, і ніхто даваць не хоча, кажуць, што мінскі, няўжо даслаць не могуць. І яны маюць рацыю – за паўтара месяца даслаць толькі 2 разы! Паліць паміраю, асабліва ўвечары і сёння, калі кожны стук у двары і ў калідоры прымушае ўздрыгнуць. Няўжо Генька сам не можа хоць пачак махоркі? Бо ты кажаш, ён можа дапамагчы ў справе перадач. Так, сябры добрыя, калі табе добра, калі табе дрэнна, то і сяброў няма! Вось толькі ты адна засталася мне верным сябрам. Дзякуй, родная, за гэта! Мілая, даю табе слова больш не ныць. Буду думаць пра цябе – і ўсё! Ваня сапраўды малайчына і ў першую чаргу за тое, што цябе супакойвае, бо па пытанні волі і маіх думак мы з ім пакуль не казалі. А хлопец ён добры і ...

Ніна, вазьмі над маімі продкамі шэфства, у цябе ўсё цёплае, у тым ліку і тытунь ідзе ў тваіх руках праз Ваню. Калі ён дзяжурчыць, трэба вызначыць. Калі нават няма грошай на тытунь і інш., то няхай прададуць касцюм або Ag N 03 ці J2, ці яшчэ што-небудзь. Акрамя таго, мне аптэка павінна за пармангрыяў 2 літры, C2H5OH 1,5 літра, я ўзяць ... не паспеў. Дык вось, дамоўся з А.П. або з упрэўленнем і забяры гэты спірт. Выкарытай яго на падмазку, звязься з Генкам, дастань за яго карончыкі ці яшчэ чаго-небудзь. Як справы з касай, у кабінете засталася сёе-тое з медыкаментаў.

Л. 17 – 18. Ліст Г.Г. Фалевіча з фашысцкай турмы гор. Мінска Н.А. Ярмоленцы. Мінская турма. 11/IX-42 г. На 2-х кавалках матэрыялу.

Радасць мая!

Як тваё здароўе? Як і чым ты жывеш? Як працуецца? Усе гэтыя, ды і не толькі гэтыя, а яшчэ сотні пытанняў, якія тычацца цябе мяне цікавяць і турбуюць.

Мілая, будзь асцярожнейшай у сваіх дзеяннях і ўчынках, глядзі, каб не паўтарылася «аптэчная гісторыя».

Дарагая, пашкадуй сябе!

Мне вельмі цяжка, што ад цябе не маю ніякіх вестак, апошні раз атрымаў запіску his, у аўторак бачыў праз акно В.І. і маму, ты ім скажы, хай яны ў другі раз не плачуць, а то мне вельмі цяжка. Я кожны раз, калі атрымліваю перадачу, гляджу ў акно, каб бачыць таго, хто прыносіў.

Чаму ты, рыжаныя, не пішаш. Напішы хоць пару слоў. Мне так сумна і так хочацца цябе бачыць, што проста сіл няма.

Дарагая, не забывай мяне.

Не палюхайцеся, што кашуля ў крыві, нічога страшнага не адбылося, у мяне быў нарыў пад правай пахай і прарваў, вось гной і пацёк на кашулю. Можна, на днях я пайду працаваць, вось толькі папраўдзіцца рука. Усё ж на працы дзень праходзіць хутчэй, ды і сваіх убачыць можна і хоць пару слоў сказаць.

Бо я праседзеў ужо тры з паловай месяцы і за гэты час не бачыў блізка нікога з блізкіх. Як цяжка бачыць сваіх праз акно, першы час я плакаў пасля таго, як убачу, цяпер прывык. Так, рыжая, ты ведаеш, Пецька А. даслаў мне 30 папярост. Малайчына, хоць адзін стары знаёмы ўспомніў пра мяне.

Рыжая ... (тут пяць радкоў тэксту разабраць нельга) праз акно. Так, да твайго ведама: перадачы прымаюцца кожны дзень, лепш за ўсё ... гадзін у 9 або пасля 3-х. Мілая, калі ёсць выхадны ці якая-небудзь магчымасць, то прынясі перадачу, толькі з запіскай, і я цябе ўбачу, парадуй мяне хоць так. Адсюль відаць хлеў ...

Прывітанне маме ...

Цалую, Жора.

(Шматкропі па тэксце пастаўлены там, дзе асобных слоў не разабраць)

НА РБ. – Фонд 1346. Д. 25. Лісты ўдзельніка Мінскага падполля Георгія Георгіевіча Фалевіча з фашысцкай турмы г. Мінска Ніне Анісімаўне Ярмоленцы (Драздоўскай). Арыгіналы і машынапісныя копіі. 24 чэрвеня 1942 г. – 11 верасня 1942 г. Захавана аўтарская пунктуацыя.

Л. 1 – 2. Ліст Г.Г. Фалевіча з фашысцкай турмы г. Мінска Н.А. Ярмоленцы. 24 чэрвеня 1942 г. На кавалку матэрыялу.

Дарагая!

Я шчаслівы, што ты на волі, цяпер мне паміраць будзе лягчэй! Сяджу і сумую. Чакаю перадач і смерці. Першых, таму што атрымаў толькі 3 (астатнія з'елі без мяне – быў у гестапа), другога, таму што справа мая так склалася.

Зайдзі да нас і раскажы бацьку, у чым вінавацяць. Хай паспрабуюць пахадаінічаць. А раптам? Вельмі не хочацца паміраць. Але прыйдзецца. Цяпер у мяне тэзіс – паміраць сытым! Таму забяспечце мяне, сябры мае, жратвой і куры-

вам. Зайдзі да Генькі* (К. Цэткін, 13) хай ён і Коля наладзяць мне перадачы з тытунём, хоць бы раз у тыдзень, ад гэтага яны не збяднеюць. Да ведама: тытунь, запалкі, сала, мяса, яечкі трэба маскіраваць у кашу, бульбу, суп і інш.

Перадай прывітанне ўсім знаёмым. Забяры ў Г. гадзіннік. Прывітанне Веры Ігнацьёўне – я на яе больш не злуюся.

Моцна цалую, кахаю, Жорж. Перадай на адрас: Чэрвеньскі тракт, 128, што ў 97-й сядзіць Аляксей Лукаш з в. Аляксандрава, хай перададуць маці.

Мілая, як шкада, што адсюль нельга пісаць – я б цябе заваліў лістамі.

Родная, як мне хочацца бачыць цябе, пацалаваць, прыціснуць да

сэрца. Але, на жаль, усё гэта немагчыма, ні цяпер, ні ў будучыні.

Нінок! Пастарайся як-небудзь перадаць запіску, хоць пару слоў.

Дарагая, перадачы хоць для выгляду, але перадавай кожны перадачы дзень, мне гэта будзе вельмі ўцешна. Скажы маім, хай перададуць што-небудзь у суботу з 3-х да 5-ці. У гэты час прымаюць перадачы. Наогул, перадаваць можна штодня, але трэба пастаяць.

Пацалуй за мяне маму! Вера Ігнацьёўна хай прабачыць мне за ўсё – пацалуй і яе.

Хачу паліць! Яшчэ раз цалую. Жорж. Скажы дома, што запіска ў сподніках зашытая.

*Геня Ермалінскі – былы студэнт геафака БДУ, сябар Г. Фалевіча

Факультэт міжнародных адносін 7 снежня наведзе дэпутат і квестар Еўрапарламента Іржы Машталка.

Госць у якасці кіраўніка камітэта па прававых пытаннях займаецца арганізацыяй супрацоўніцтва з вышэйшымі навучальнымі ўстановамі розных краін. Да прыкладу, ён усталяваў цесныя адносіны з юрыдычным факультэтам РУДН. З 2006 г. каля 40 студэнтаў ужо прайшлі 5-тыднёвую стажыроўку пад яго кіраўніцтвам. Зараз спадар І. Машталка дапамагае наладжваць кантакты паміж ВНУ Беларусі і Чэхіі. Выступаючы перад студэнтамі, ён раславіў пра дзейнасць Еўрапарламента. На наступны дзень І. Машталка сустрэўся з кіраўніцтвам БДУ і заключыў пагадненне аб акадэмічных абменах з факультэтам міжнародных адносін.

Напярэдадні зімовай сесіі ў студэнтаў з Беларусі і Расіі з'явілася магчымасць прадэманстраваць сваё напрацоўкі ў галіне бізнес-праектавання. ДІКСТ БДУ правёў трэці тур Першай нацыянальнай алімпіяды студэнтаў ВНУ па менеджменце і эканоміцы «Бізнес-праект». У фінале спаборнічалі 17 камандаў, якія падалі найбольш прывабныя для інвеставання праекты.

«Алімпіяда дапаможа юным прадпрымальнікам зрабіцца сапраўднымі акуламі бізнесу ў будучыні. Мы будзем ганарыцца тым, што яны пачыналі свой першы бізнес-праект у сценах БДУ. Яны змогуць усталяваць новыя кантакты, што ў справах бізнесу вельмі і вельмі важна, бо бізнес робіцца на даверы, асабліва бізнес сацыяльна значны», – адзначыў дырэктар ДІКСТ прафесар Пётр Брыгадзін.

Пераможцам алімпіяды прызнана каманда Паўднёва-Уральскага дзяржаўнага ўніверсітэта з бізнес-праектам «Стварэнне біягазавай устаноўкі па перапрацоўцы лайна, генерацыі энергіі і вытворчасці біяўгнаення». Другае месца заняў Беларускі дзяржаўны тэхналагічны ўніверсітэт з бізнес-праектам па стварэнні экспартаарыентаванай прадукцыі на грунце вачкаватага бетону. Трэцяе месца ў каманды Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта транспарту з бізнес-праектам «Арганізацыя прыдарожнага сэрвісу».

На філалагічным факультэце 3 снежня прайшоў літаратурна-музычны вечар, прысвечаны 80-годдзю з дня нараджэння Уладзіміра Караткевіча, аднаго з самых вядомых пісьменнікаў ХХ ст.

На вечары выступілі вядомыя навукоўцы, сябры пісьменніка: дэкан філалагічнага факультэта прафесар Іван Роўда, дактары філалагічных навук прафесары Адам Мальдзіс, Вячаслаў Рагойша і Таццяна Шамякіна. Прагучалі песні ў выкананні Алеся і Касі Камоцкай, а студэнты філфака паказалі літаратурна-музычную кампазіцыю «На ўсё жыццё мне засталася песня...». Выступіў фальклорны ансамбль БДУ «Тутэйшая шляхта». Акрамя таго, быў прагледжаны кароткаметражны дакументальны фільм «Свет Караткевіча».

Вёў вечар вядомы даследчык творчасці Уладзіміра Караткевіча кандыдат філалагічных навук Анатоль Верабей.

Арганізатары мерапрыемства – кафедры беларускай літаратуры і культуры, сучаснай беларускай мовы філалагічнага факультэта, а таксама Фундаментальная бібліятэка БДУ.

Дзясятая Шырмаўскія чытанні прайшлі 25 лістапада на філалагічным факультэце.

Акрамя вядомых навукоўцаў-філолагаў БДУ, у мерапрыемстве ўзялі ўдзел калегі з Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтва (БДУКМ), Гомельскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Францыска Скарыны, нашчадкі выдатнага фалькларыста. Усяго чытанні сабралі каля 100 навукоўцаў, аспірантаў і спецыялістаў з розных рэспубліканскіх ВНУ. Яны абмеркавалі пытанні, якія тычацца асноўных аспектаў фальклору і яго тыпавых жанраў. Значная ўвага была нададзена асэнсаванню навуковай спадчыны, вучэбнай і выкладчыцкай дзейнасці Рыгора Шырымы.

Для гасцей і ўдзельнікаў студэнты БДУКМ далі канцэрт народнай інструментальнай музыкі, а другакурснікі філалагічнага факультэта выканалі апрацаваныя ў народных традыцыях сучасныя мелодыі.

Па выніках будзе выдадзены традыцыйны зборнік артыкулаў «Фалькларыстычныя даследаванні: Кантэкст. Тыпалогія. Сувязі» (выпуск VIII).

АЭРАКАСМІЧНЫЯ ДАСЛЕДАВАННІ з дапамогай фотаспектральнай сістэмы

Навукова-даследчы інстытут прыкладных фізічных праблем імя А.Н. Сеўчанкі БДУ сёння займаецца апрацоўкай даных, атрыманых новай фотаспектральнай сістэмай (ФСС) падчас касмічных, авіяцыйных і наземных вымярэнняў.

ФСС распрацавана ў аддзеле аэракасмічных даследаванняў НДІ ПФП пад кіраўніцтвам доктара фізіка-матэматычных навук Барыса Бяляева. У стварэнні сістэмы прымалі ўдзел супрацоўнікі лабараторый дыстанцыйнай фотаметрыі, аптыка-электронных сістэм і аптыка-фізічных вымярэнняў. «Фотаспектральная сістэма – адна з многіх касмічных сістэм, створаных таленавітым і творчым калектывам гэтых лабараторый, – расказаў навуковы кіраўнік. – Стваралася яна па кантрактах з РКК «Энергія» імя С.П. Каралёва і Інстытутам географіі РАН».

Інавацыйнае абсталяванне было дастаўлена на Міжнародную касмічную станцыю касмічным караблём «Прагрэс М-06М» у канцы чэрвеня 2010 г. Яно выкарыстоўваецца для правядзення касмічнага эксперыменту «Ураган» па выяўленні і вывучэнні землятрусаў, пажараў, паводак і іншых катастрофічных з'яў на Зямлі з борта РС МКС. Аб'екты назіранняў – рэгіёны патэнцыйна небяспечных з'яў, якія могуць прывесці да катастрофічнага развіцця падзей з непрадказальнымі вынікамі (землятрус, вывяржэнні вулканаў, сход ледавікоў і г.д.). Аператыўныя здымкі збіраюцца і класіфікуюцца для стварэння камп'ютарнай базы даных.

З дапамогай ФСС навукоўцы атрымалі дадатковую магчымасць па прагназаванні і маніторынгу розных прыродных і тэхнагенных здарэнняў. Новая сістэма дазваляе вызначаць арэал распаўсюджвання пылавых бур, выяўляць маштабы забруджванняў пры аварыях на

Супрацоўнікі аддзела аэракасмічных даследаванняў, якія прымалі ўдзел у стварэнні сістэмы ФСС (злева направа: н. с. Аляксандр Дамарацкі, н. с. Андрэй Хаміцэвіч, загадчык аддзела, д. ф.-м. н., прафесар Барыс Бяляев, стар. н. с. к. ф.-м. н. Сяргей Хвалей)

прамысловых аб'ектах і нафтаправадах, рэгістраваць тэмпы праходжання і фронты вясенняга снегараставання. Распрацоўка дапаможа вырашаць і многія экалагічныя праблемы, звязаныя з зарастаннем ворных земляў, тэхнагенным уздзеяннем на прыроднае асяроддзе, абаронай рэдкіх відаў флоры ў буйных масівах лясоў. Увогуле, ФСС прызначана для правядзення вымярэнняў спектраў адлюстраванага выпраменьвання падсілаючых паверхняў у дыяпазоне даўжынь хваль ад 350 да 1050 нм і відарысаў высокага прасторавага развіцця падзей з непрадказальнымі вынікамі (землятрус, вывяржэнні вулканаў, сход ледавікоў і г.д.). Аператыўныя здымкі збіраюцца і класіфікуюцца для стварэння камп'ютарнай базы даных.

У ліпені НДІ ПФП з удзелам прадстаўнікоў РКК «Энергія» і Інстытута географіі РАН быў праведзены трохузроўневы падспадарожніквы эксперымент на палігоне з цэнтральным аб'ектам у выглядзе кальцавай структуры ў Гомельскай вобласці. Адначасова з дапамогай апаратуры ФСС зроблены і іншыя наземныя вымярэнні. А ў пачатку жніўня быў арганізаваны незвычай-

ны падводна-наземны эксперымент. Ён праходзіў адначасова на МКС і на паверхні і дне самага глыбокага ў свеце возера Байкал. На падставе вынікаў аналізавалася работа фотаспектральнай сістэмы ў розных рэжымах. Стала відавочным, што фатаграфічныя, спектральныя і службовыя даныя адпавядаюць патрабаванням, якія да іх прад'яўляюцца, і паддаюцца далейшай апрацоўцы.

Супрацоўнікі больш як 20 лабараторый НДІ прыкладных фізічных праблем імя А.Н. Сеўчанкі праводзяць даследаванні ў галіне фізікі, радыёфізікі, матэматыкі, інфарматыкі, навуковага прыборабудавання, акустыкі, электронікі і хіміі. Айчыныя спецыялісты маюць багаты досвед у галіне распрацоўкі розных сістэм і абсталявання для касмічных даследаванняў. Раней падчас навуковага праекта «Гідракісл-МКС» імі створаны сучасны спектрафотаметрычны комплекс для прагназавання геафізічных катастроф.

Ганна ЛАГУН

КНИЖНАЯ ПАЛІЦА

Першая кніга

Пабачыла свет першая кніга серыі «Класічнае ўніверсітэцкае выданне», прысвечанай 90-годдзю Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта.

Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь, вучэбна-метадычныя дапаможнікі і дапаможнікі з грыфам вучэбна-метадычнага аб'яднання ВНУ Рэспублікі Беларусь, а таксама найлепшыя манаграфіі.

У звароце да чытачоў рэктар БДУ акадэмік С.У. Абламейка зазначыў: «Новае ўніверсітэцкае выданне, якое з'яўляецца сплавам навуковай і педагагічнай думкі, заклікана фарміраваць асаблівую культуру ведаў – перадавых і даступных, тэарэтычных і практычных, агульнакультурных і спецыялізаваных. Словам, ведаў, якія будуць працаваць. Кнігі гэтай серыі павінны таксама стаць узорам навукова-метадычнага забеспячэння сучаснага адукацыйнага працэсу ў вышэйшай школе, зацвердзіць вядучую ролю нашага ўніверсітэта ў якасці нацыянальнага навукова-метадычнага цэнтра краіны».

У бягучым годзе падпісана дадруку яшчэ 11 выданняў серыі:

падручнік «География почв с основами почвоведения» В.С. Аношкі і М. К. Чартко; вучэбны дапаможнік «Фармакогнозія» В.В. Карпука; «География почв Беларуси» В.С. Аношкі, М.В. Клебановіча, М.К. Чартко, Н.Ф. Чарныш; «Геология» Ю. В. Кухарчыка; «Механика сплошных сред. Теория упругости и пластичности» М.А. Жураўкова і Э.І. Старавойтава; «Теория вероятностей» М.В. Лазаковіча, Я.М. Радзыны, С.П. Шашулёнка, А.Л. Яблонскага; «Уравнения математической физики» В.І. Корзюка; «Социология конфликтов» Я.М. Бабосава; «Историческая грамматика русского языка» А.І. Яновіч; «Беларускае вершаванне» В.П. Рагойшы; «Уводзіны ў літаратуразнаўства», у 2-х частках, частка 1 В.П. Рагойшы, М.П. Кенькі і Т.А. Марозавай.

Праца над кнігамі серыі працягнецца і ў наступным, юбілейным, годзе.

Ірына ЛУК'ЯНЧЫК, начальнік упраўлення рэдакцыйна-выдавецкай работы

Гэта «Математический анализ. Функции многих переменных и дифференциальные формы» аўтараў з механіка-матэматычнага факультэта Н. У. Броўкі і Л. П. Прымачука. Радасць аўтараў падзялілі і калегі, і рэдакцыйны савет серыі, і творчы калектыў выдавецтва БДУ, і бібліятэчныя работнікі.

Па рашэнні рэктарата і рэдакцыйна-выдавецкага савета БДУ ў серыю «Класічнае ўніверсітэцкае выданне» ўключаюцца падручнікі, вучэбныя дапаможнікі з грыфам

БДУ ў СМІ БЕЛАРУСІ

Правядзенне Дзён адчыненых дзвярэй у БДУ – «Интерфакс» (03.12); «Минск-Новости» (07.12); «Вечерний Минск» (09.12).
 Фестываль нацыянальных культур – «Вечерний Минск» (07.12).
 Інтэрв'ю з дэканам ФПМІ БДУ Паўлам Мандрыкам – «Настаўніцкая газета» (02.12).
 Пра дзейнасць студэнцкай навукова-даследчай лабараторыі пры кафедры біяфізікі фізфака – «Веды» (29.11).
 Правядзенне інфармацыйнага семінара «Адукацыйныя і моладзевыя праграмы Еўрасаюза: магчымасці для Беларусі» – БелТА (28.11; 30.11); «Вечерний Минск» (30.11); sb.by (30.11).
 Выхад каманды БДУ ў фінал чэмпіянату свету па праграмаванні – БелТА (25.11); «Минск-Новости»; 21.by (25.11); zn.by (26.11); «Звязда»/«Чырвоная змена» (01.12).
 Інтэрв'ю з намеснікам дэкана ФМА БДУ Андрэем Русаковічам – «7 дней» (25.11); 21.by (25.11).
 Пра факультэт радыёфізікі і камп'ютарных тэхналогій БДУ – «Интерфакс» (23.11).
 Пра суперкамп'ютар БДУ – «Народная газета/Союзное вече» (23.11).
 Конкурс «Стань найлепшым!» – «Знамя юности» (19.11).
 Гутарка з дырэктарам Цэнтра сацыялагічных і палітычных даследаванняў БДУ Давідам Ротманам – «Звязда» (18.11; 23.11).
 Пра кафедру радыяцыйнай, хімічнай і біялагічнай бяспекі ваеннага факультэта БДУ – «Белорусская военная газета» («Во славу Родины», 17.11).

Паводле інфармацыі прэс-службы БДУ

СЛУЖБА 101 ІНФАРМУЕ

Маскоўскі РАНС напярэджвае: выконвайце патрабаванні правілаў пажарнай бяспекі, не дапускайце дзеянняў, якія могуць прывесці да ўзнікнення пажару або выбуху.

Інспектар ППЧ–38 Маскоўскага РАНС Павел ТРЫГУБОВІЧ

Таленты з розных куткоў свету

29 лістапада, украішы ў восені апошня дзянькі, зіма панавала паўсюль, размалёўваючы вячэрнія вуліцы Мінска белымі карункамі завеі. А ў зале ліцэя БДУ было цёпла і па-хатняму ўтульна. Сцэна, упрыгожаная казачнымі яркімі кветкамі з наветраных шароў, чакала ўдзельнікаў III міжуніверсітэцкага фестывалю нацыянальных культур.

Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт дзякуючы міжуніверсітэцкаму фестывалю нацыянальных культур ужо трэці раз аб'яднаў хлопцаў і дзяўчат многіх нацыянальнасцяў, якія навучаюцца ў нашай краіне, даў ім магчымасць раскажаць пра культуру свайго народа і пазнаёміць з яго традыцыямі. А дапамагалі гэтаму прыемнаму знаёмству вядучыя фестывалю: студэнтка факультэта міжнародных адносін БДУ Саяра Бабамуратава і студэнт Інстытута журналістыкі БДУ Вадзім Шчаглоў.

Адкрыты фестываль прыгожы зачароўвальны танец у выкананні народнага ансамбля танца «Крыжачок», пасля чаго на сцэне пачалося займальнае культурнае падарожжа ў розныя краіны. Дзякуючы таленту і творчым нумарам удзельнікаў фестывалю глядачы пабывалі ва Украіне, Казахстане, Туркменістане, Польшчы, Расіі, Узбекістане, Іране, Арменіі, Кітаі, Азербайджане, Беларусі. Падарыў фестываль і сумесныя твор-

чыя нумары, якія прадставілі ансамбль беларускіх студэнтаў і дзяцей з Арменіі «Аравік» і група «Інтэр», якая аб'яднала таленты з Беларусі і Ірана. Глядачы бурнымі апладысмантамі віталі ўсіх удзельнікаў фестывалю, якія прэзентавалі свае краіны, дарылі часцінку сябе, свайго таленту, эмоцыі і любоў да творчасці. Белдзяржуніверсітэт як гасцінны гаспадар у адказ падарыў усім удзельнікам фестывалю прыгожыя фотаальбомы «Мінск» і ўзнагародзіў дыпламамі. А завяршыўся фестываль фінальнай песняй,

якую выканаў Аляксандр Заўгародні разам з усімі ўдзельнікамі.

Беларусь – гэта радзіма таленавітых і працавітых людзей, яна стала другім домам для студэнтаў, што прыехалі з розных куткоў свету. Хочацца падзякаваць прадстаўнікам дыпламатычных місій замежных дзяржаў, якія не пакінулі фестываль без увагі. Будзем з нецяярэннем чакаць чацвёртага фестывалю, каб ізноў расчыніць дзверы таленту, творчасці і пазітыўным эмоцыям.

Людміла ЦВЯТКОВА

На фінал у Егіпет!

Каманда БДУ адзіная з Беларусі выйшла ў фінал студэнцкіх спаборніцтваў чэмпіянату свету па праграмаванні (The ACM International Collegiate Programming Contest).

У складзе каманды выхаванцы факультэта прыкладнай матэматыкі і інфарматыкі (ФПМІ) Юрый Пісарчык (3 курс), Раман Удавічэнка (3 курс) і Дзяніс Ярац (магістрант). Права на ўдзел у выніковым этапе інтэлектуальных спаборніцтваў яны атрымалі, вырашыўшы на працягу 5 гадзін 8 з 11 задач паўфінальнага паядынку, які прайшоў 24 лістапада ў Санкт-Пецярбургу.

Дарэчы, высокія вынікі (8 задач), якія даюць права на выхад у фінал, паказала і наша другая каманда студэнтаў ФПМІ. Аднак згодна з умовамі спаборніцтваў прадстаўляць ВДУ можа толькі адзін калектыў.

Вынікі астатніх беларускіх удзельнікаў: яшчэ дзве каманды БДУ заваявалі 28 і 44 месцы (вырашыўшы 6 і 5 задач адпаведна), 2 каманды БДУІР – 36 і 59 месцы (6 і 4 задачы адпаведна); каманда Гродзенскага дзяржаўнага ўніверсітэта – 76 месца (3 задачы); каманды з ГДУ імя Францыска Скарыны і Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта транспарту – 117 і 143 месца, вырашыўшы адпаведна па 1 задачы.

Фінал чэмпіянату свету па праграмаванні адбудзецца ў лютым 2011 г. у Егіпце. Тут выступяць найлепшыя студэнцкія каманды са ста ўніверсітэтаў свету.

Дар'я ЦАРЫК

У ВОЛЬНЫ ЧАС

Рокеры супраць СНІДу

Вечар. Першы дзень зімы. Сталічны клуб «Рэактар». Ужо пасля шасці. А людзі ідуць і ідуць, і не на чарговы выступ зорак, а на штогадовы музычны конкурс «Рок-Пернікі», які сёлета ладзіла ўпраўленне па справах культуры БДУ пры падтрымцы аддзялення культуры Адміністрацыі Маскоўскага раёна сталіцы і музычнай кампаніі BOOM.

Сёлета фінальны канцэрт супаў з сусветным днём барацьбы са СНІДам, што і стала галоўным рэфрэнам мерапрыемства. Да ўдзелу ў конкурсе было пададзена 102 заявы, з якіх пасля адбору засталіся толькі чатырнаццаць гуртоў, падзеленых на два блокі. У першы ўваходзілі прадстаўнікі больш лёгкай музыкі: Falling Of The Cathedrals, DALI, Lights Fall From Behind, NicePrice, MONOCLAST, «Фіджы» ды moZart, а другі складалі прыхільнікі больш цяжкага кірунку: EXIST-M, Mechanical Heart, Meliora, 6 Сотых Атмасфер, ANGRYROSE 2000, Clan і Faren-gate.

Арыгінальным крокам арганізатараў стала наяўнасць дзвюх сцэн, на якіх па чарзе выступалі гурты першага блока (на правай адносна танцпляцоўкі) і другога (на левай).

Былі гэтым вечарам і два вядучыя: Канстанцін Прыдыбайла і Аляксей Барэйша, якія на працягу трох з паловай гадзін спрачаліся, прадстаўнікі якой са сцэн былі больш вартымі. Косця абараняў «правых», а Лёша – «левых».

Ацэньвала ўзровень канкурсаў кампетэнтнае журы, у склад якога ўваходзілі: філолаг, музыка, кампазітар і прадзюсар Леанід Шырын, начальнік раённага аддзялення культуры Андрэй Бялоў, музыка Андрэй Маркуц, музыка гурта N.R.M. і вакаліст гурта Nagadzkija Піт Паўлаў, ды-джей праекта ЛА-БЭЛА Сяргей Лабада, генеральны прадзюсар «MTV-Мінск» Валік Грышко, ды-джей радыё «Аплюс Рок» Мэцью Джэстэр, і троху разбаўляла мужчынскую кампанію Міс БДУ–2010 Тацяна Нікіціна.

Адна з першых іскрынак вечара з'явілася падчас выступу гурта EXIST-M. Выходзіць дзяўчынка ў адпаведным «цяжкай» музыцы строі, і паводле журы, яны шакаваныя: дзяўчына і грал (стыль спявання, калі нібы рычыш і слоў не разабраць) – рэчы ў масавым уяўленні не зусім суднасныя. І вынікам шоку стала ўзнагарода ў намінацыі «найлепшы вакал» напрыканцы вечара.

Танцпляцоўка, па вялікім рахунку, больш-менш разварушылася толькі падчас чацвёртага выступлення – Mechanical Heart. Дарэчы, публікі гэтым вечарам у «Рэактары» было не менш, чым за пяць дзён дагэтуль, у суботу, падчас сур'ёзнага канцэрта беларускіх гуртоў: B:N: і IQ-48, што сапраўды здзівіла.

Шчыра сказаць, «цяжкая сцэна» (без уліку аднаго нюансу, пра які будзе ніжэй) была досыць аднастайнай, і адзначыць кагосьці было даволі складана. Пра гэта і гаварыў вядучы Косця: «Не хапае разнастайнасці». На што Аляксей апеляваў: «Усё роўна застаецца толькі адна, мая «цяжкая сцэна».

А вось «лёгкую сцэну» можна параўнаць з вясёлкай. Праўда, адносна выхадаў NicePrice, DALI ды MONOCLAST некаторыя выказваліся: «Наўрад ці гэта фармат рок-канцэрта». Што, між іншым, не зашкодзіла NicePrice заняць другое месца, а MONOCLAST прымуціць многіх дзяўчат, а за імі і хлопцаў танчыць пад свае электракампазіцыі.

Асобнага рэспекту заслугоўваюць хлопцы з гурта «Фіджы» – іх было толькі двое: гітара і барабаны. Сустрэкалі іх даволі сціпла (відаць, не прывялі шмат сяброў), але падчас іхняга выступлення танчыла як мінімум палова танцпляцоўкі і пасля развіталіся з імі таксама на ўра!

Тое ж самае тычыцца і апошняга гурта правай сцэны – moZart. Скрыпка, сінтэзатар, электра- і акустычная гітары і, зразумела, бас і барабаны – першы такі набор за вечар. Простыя акорды, лёгкія тэксты, прыемны вакал, добрая падтрымка залы і, як вынік, словы: «Вы самая лепшая публіка».

Перад падвядзеннем вынікаў сцэна на паўгадзіны была аддадзена тром барабаншчыкам ды басісту з DrumExstasy. Наўрад ці ў Беларусі ёсць людзі з лепшым пачуццём рытму. Танцпляцоўка ў экстазе.

А зараз пра пераможцаў: «ЛЁГКАЯ сцэна».

Падчас выступлення Lights Fall From Behind хацелася проста стаяць ці сядзець альбо прылегчы і проста насалоджвацца найвыдатнейшым вакалам і вельмі прыемай мелодыяй. А адпаведны відэафраг на экране за спінамі музыкаў (кадры з Афрыкі ды падводнага жыцця: кіт, а побач чалавек) прымушаў проста забыцца. Менаві-

Найлепшы вакал – салістка гурта EXIST-M

та пад такімі кампазіцыі і варта займацца каханнем, памятаючы толькі пра бяспеку. Дзень сусветнай барацьбы са СНІДам як ніяк. Заслужанае першае месца.

«ЦЯЖКАЯ сцэна». Надшоў час правовіць і пра нюанс, які ўзгадваўся вышэй.

Уявіце карціну: выходзіць пяць кудлатых мужыкоў... пагашана святло... і... палымная музыка з адпаведным святлом, тры чарнявыя доўгавалосыя хлопцы з гітарамі ва ўсім чорным, бялявы ў белай майцы за барабанамі і вакаліст у цёмна-апелісінавым камбінезоне. Гэта гурт Clan. І не важна, што слоў не разабраць (хаця нейкія гукі і можна было вылавіць). Нават калі вы не прыхільнік цяжкай музыкі – усё роўна вашы вочы на дзевяць хвілін у іх палоне, і самая гарачая падтрымка танцпляцоўкі з самым трэшавым слэмам за вечар як гарант перамогі і люстэрка ўзроўню каманды. Усе сямёркі ад журы і першае месца на «цяжкай сцэне».

Пераможцы атрымалі магчымасць запісаць па адным студыйным сінгле, а таксама ратацыю на радыё «Аплюс Рок» і інтэрв'ю.

Падсумаваць вынікі фестывалю можна словамі Піта Паўлава: «Усе гурты гралі на якасным узроўні. Адчувалася, што сцэны розныя, публіка раз'яднаная, але падчас выступленняў камандаў яны троху паядналіся».

А ў чым жа яшчэ сэнс музыкі...

ВЫНІКІ:

«Лёгкая сцэна»

Дыплом 1 ступені

Lights Fall From Behind

Дыплом 2 ступені

NicePrice

«Цяжкая сцэна»

Дыплом 1 ступені

Clan

Дыплом 2 ступені

EXIST-M і 6 Сотых Атмасфер

Намінацыі

«Найлепшы вакал»

EXIST-M

«Найлепшы гітарыст»

Lights Fall From Behind

«Найлепшы басіст»

Falling Of The Cathedrals

«Найлепшы барабаншчык»

Clan

Алесь НОВІКАЎ